

Bławat ‘chwast – chaber, *Centaurea cyanus*’

fot. Halina Pelcowa

Bławat to kwiat polny koloru niebieskiego z postrzępiunymi płatkami (Dubienka). Bławat to chwast polny, ale ładny, o takich niebieskich kwiatach (Leszczany). Bławat to chwast pulowy o niebieskich kwiatach (Rakołupy). Bławat to chwast w zbożu (Siedliszka pow. Krasnystaw). Bławat to chwast, co niebiesko kwitnie (Grądy). Bławat to zawsze rós w zbożu (Zynie). W zbożu to było niebieściutko od tego bławata (Wólka Abramowska). Bławat to śliczny niebieski kwiat (Wola Uhruska). W zbożu bławaty są takie niebieskie (Łązek Ordynacki). To jeszcze tylko bławat był niebieski, to trza było, bo to potem to ło samo takie ziele wyrosło (Borzechów). Bławat, bo jest niebieski (Zagórze). Bławat rós w życie i kwiatki zbierali i w butelki, i on tak fermentował, potem się piło te wode zabarwione (Mircze). Bławat to łud zapalenia łucz (Siedliszcze gm. Siedliszcze). Bławat to taki chwast, co rośnie w zbożu, no tako niedużo ruślina, chwast, i to kwitnie niebiesko, taki ładny nawet kwiatek, a jak myśmy byli dziećmi to się to rwało te kwiatki i na słonku się stawiało w butelce i taki napój z tego, wino się rubiło, i to jak churuwali na żółtaczke to kazali stare take herbatke z tego chabra pić (Żrebce). Kiedyś jak byliśmy małe, tośmy na wino zbierali bławat. I w butelki się kładło i cukru troche. I jednego dnia się zrobiło, a drugiego wypiło (Piotrków). W zbożu to było pełno bławata, rosła jeszcze mitlica, trzęsączka, rzepak, ognik, to znowu żółte, a na polu było wysoło i ładnie (Żurawnica). No i trza plewić było, bo to ni sama łuboda rosła, ale to mokrzec, pyrz, jagodnik, dziweczka taka, gęsiówka, bławat, to była polka z tymi chwostami (Staw Noakowski). Chwasty były, to się chodziło i wrywało. Bławat tak lachmusowo kwnon,

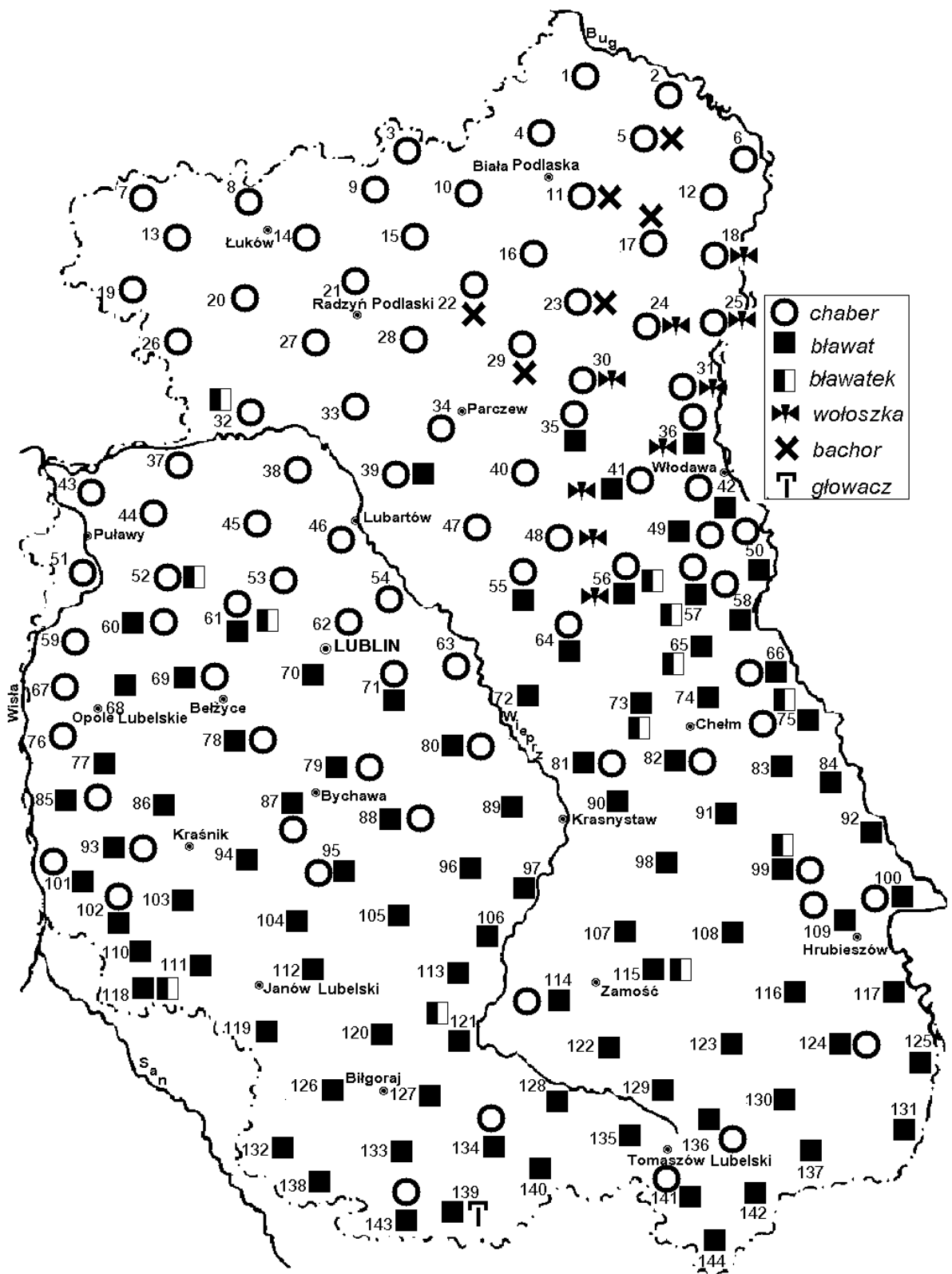
psi rumian, był oset, bo kiedyś oprysków nie było (Branew). A jak to się jeszcze może nazywać, to bławat jest [...] nasze ojce i jeszcze dziadki, pradziadki tak to nazywały, to i tak musi być, bo oni dobrze znali rolnictwo i tak jest prawidłowo (Fajstawice). Bławatu się ni święci (Kawęczynek).

Źródła: PM, ML, KAGL, KAGP, PS, PI.

Geografia: Lubelszczyzna południowa i środkowa (zob. mapa 18).

D. lp. *bławata* // *bławatu*; D. lm. *bławatów*; wymowa: *bɫavət, bɫavat, bɫavot*.

Por. *bachor, bławatek, chaber, głowacz, wołoszka*.

Mapa 18